349 - 79 " Рахбар Сабиани" (Руководство юношам). П
чинающих по чтению. Казань, 1911 г.

رهبر صبیان

ایکنچی قسم

صنف ابتدائی شاکردلری ایچون قرائت کتابی

دورتنچی مرتبه باصلدی.

ناشری:

صباح کتبخانه سی

КАЗАНЬ.
Типо-литографія Императорскаго Университета.
1911.

بسم الله الرحمن الرحیم

§ ١ — الله تعالی

بزلرنی یوقدن بار ایتوچی هم کوردکبز دنیانی، آی، قویاش، یولدزلرنی، بو دنیاده بولغان بتون نرسه‌لرنی یوقدن بار ایتوچی وهر قایوسینک خواجه‌سی الله تعالی‌در. بزلرنی تربیه ایتوچی، آشارغه رزق، کییارگه کیوم، بلورگه اوی هم فکر بیروچی‌ده الله تعالی‌در.

اول الله تعالی باردر هم بردر، ایبداشی، تیگداشی یوقدر، بارلقینک اوّلی هم آخری یوقدر، بو دنیا بتونلای بتکاندن صوکده الله تعالی قالاچقدر. الله تعالی بله‌در، کوره‌در، ایشته‌در، لکن بونلرنک هیچ برسی بزنک کبک اوقوب بلو، کوز برله کورو، قولاق برله ایشتو کبک توگلدر، بز بلماگان روشچه‌در.

وظیفهٔ تحریریه

بونلرنی طاقتاغه کوچروب آستلرینه حرف برله نیچه‌لی ایدوکینی یازوب قویگز!

١ - ٢ - ٣ - ٤ - ٥ - ٦ - ٧ - ٨ -

بر - ایکی - اوچ - دورت - بیش - آلتی - یدی - سیگز -

٩ - ٠

طوقز - نول

٤ - ٦ - ٧ - ٩ - ٣ - ٥ - ٨ - ١ - ٩ - ٢ -

٥ - ٧ - ٨ - ٣ - ١

بونلرنی کوچروب نیچه نقطه بولدقینی نومبر برله آستینه یازوب قویگز!

(. . . . . . .) - (. . .) - (. . . . .) - (. . . . .) -

(. .) - (. . . . . .) - (. . . .) - (. . . . .) - (.)

---

§ - ٢

الله تعالی یاخشی کشیلرنی سوه‌ر، یمان کشیلرنی سومز، یاخشی کشیلرگه ایزگی کون، طنچلق، راحتلك هم مال بیرور. یاخشی بولغان کشینی هر کم سوه‌ر، هر کم آنی دوست کورور. یمان کشینی هر کم دشمن کورور، آنك طورمشی راحتسز بولور، اوزی بختسز بولور، اوزینی الله تعالی نك یاراتوون تلاگان کشی الله تعالی نك طیغان اشلرندن صاقلانور، قوشقان اشلرین قیلور. خدای تعالی:

نی برله قوشقان هم نیندای اشلردن طیغان ایدوکینی بلور ایچون مکتبکه یورو تیوش بولادر.

مکتب: یاش شاکردلرنڭ جیولوب سبق اوقی طورغان هم یازارغه اوگرانه طورغان یرلریدر. آنده خلفه بولادر، اول بالالرغه یاخشی اشلرنی اوگراته یمان اشلردن صاقلانورغه قوشادر، یاخشی بالالر آنڭ سوزین طڭلیلر، یمان بالالرغنه آنڭ سوزین طڭلامیلر.

سؤاللر: الله تعالی کملرنی یاراتور؟ یاخشی کشیلرگه نرسه بیرور؟ الله تعالی نیندای کشینی یاراتماز؟ یمان کشینڭ طورمشی نیچک بولور؟ الله تعالی‌نڭ یاراتوون تلاگان کشی نیشلر؟ آنلرنی قایده اوگرانه‌لر؟ مکتب نرسه اول؟ آنده کم بولادر؟ خلفه نیشلی اول؟ آنڭ سوزین کملر طڭلامیلر؟

§ ٣ — بزنڭ مکتب

بزلر مسلمان بالالریبز، بزنڭ دینبز اسلامدر، اسلام دیننده بولغان کشیلرنی مسلمان دیوب ایته‌لر.

بزلر ایندی مکتبکه یوری باشلادق، مکتبده بزگه خلفه اوقو هم یازو اوگراته‌در؛ ادبلی هم کورکام خلقلی بولورغه قوشادر - بزلر آنی بیك یاراتابز، اول نی ایتسه شونی قولاغبزغه آلابز. اول خلفه افندی هیچ بر وقتده بزگه یمان اشلرنی قوشمیدر. هم بزنی بیك یاراتادر.

بز ایندی اللهغه شکر ترکیچه یازو هم اوقونی بله باشلادق. ئلی بیت بز بو یلغنه سبق باشلادق، مکتبکه کرگانچه بز بر نرسهده بلمیدر ایدک، بزنکڭ اتکایلرگه الله تعالی رحمت قیلسه ایدی، بزنکڭ یاخشی کشی بولوو بز ایچون جانلری همماللری برله طرشالر. آنلر بزنی قوشماسهلر قولبزغه کتاب، قلم، کاغد، آلوب بیرماسهلر بز اوزلکبزدن بلوب مکتبکه کیلور ایدکمی؟

وظیفهٔ تحریریه

کوچروب یازڭز!

مین - بز - سین - سز - اول - آنلر.

مین اوقودم، بز اوقودق - مین سویلادم، بز سویلادک - مین آلدم، سز سویلادڭز - سین آلدڭ، سز آلدڭز - اول اوقودی، آنلر اوقودیلر - اول سویلادی، آنلر سویلادیلر - اول آلدی، آنلر آلدیلر - بز بلدک، اول قارادی، سز آشادڭز، مین کوردم، آنلر کورشدیلر، سز کیتوردڭز، اول سیکردی، بز اوینامادق، آنلر کیلدیلر، مین طاشلادم، سز قارادڭز، سین کردڭ - اول قایتاردی - بز صانادق - انلر کولشدیلر - سز اویناڭز - مین صالدم.

§ ٤ - ادب

ای طرشوب سبق اوقوچی شاکردلر! سز بیك ادبلی هم کورکام خلقلی بولورغه طرشکز! ادبلی بولسه‌گز سزنی هرکم سوه‌ر، آتا آنالرگزده سزنی بیك یاقین کورورلر، خلفه‌گزده بیك یاراتور؛ اوزیگزده بختلی بولورسز!

ادبلی بالالر مونه شولای بولورلر: آنلر آتا آنالرینی هم خلفه‌لرینی بیك الوغ کشی دیوب بلوب هر وقت آنلر قوشقانچه‌غنه یورورلر، اوزلرندن الوغ آدملرنی دخی الوغ کورورلر، کچکنه‌لرنی خورلاماسلر، یاخشی بالالر برله دوست بولورلر، آنلر برله هیچ بر وقتده قچقرشماسلر، یمان بالالرغه هیچ بر وقتده قاتناشماسلر، مکتبکه سبق وقتندن الك باروب یتارلر، مکتبده وقتده‌ده اوینامایئچه هر وقت اوقوب ویازوبقنه اوطورورلر، ایپداشلر برله سویلاشوب، یا ایسه صوغشوب هم تورتوشوب اوطورو ناچار اش ایدوکین بیك یاخشی بلورلر، مکتبکه بارغانده قایتقانده ادب برله گنه یورورلر، یولده اوچراغان کشیلرگه سلام بیرورلر، شولای ادب برله گنه قایتوب کرگاچ ینه سلام بیرورلر، اوقوب قایتقان سبقلرینی آتالرینه طڭلاتورلر، خلفه‌لری بیروب یبارگان سبقنی بلوب قویارلر.

۵ § – ینه ادب

ادبلی بالالر آتا آنالری آچولانغان وقتده قزاروب هم اویالوب طورودن بلشقه بر اش قیلماسلر، آنلر برله جوابلاشوب تورلی، تورلی یالغانلر قاتشدروب اوزلرینی قوتقاروغه طرشماسلر، بلکه ایکنچی وقت بو اشنی قیلمام دیوبکنه طوررلر، آتا آنانڭ ایتکان سوزینه اوپکالاو هم اچولانو بیلك زور ادبسزلکدر آندای بالالر اوزلرینڭ بختسز هم توفیقسز بولولرینه سببچی گنه بولورلر، هیچ بر وقت آلنغه کیتماسلر.

بالالر آنالرندن آشارغه ایچارگه صوراغانده بیلك ادب برله گنه صوراب، انکالرینڭ بیرگان آشینه قناعت ایتهرلر، بو تملی توگل میگا فلان نرسه کیرك تملی نرسه کیرك دیوب خلقسزلانو بیلك یمان ایدوکینه ادبلی بالالر توشنورلر. انکالری حاضر آش پشهر، بر آزغنه صبر ایت دیوب ایتسه اول وقت صبر ایتهرلر. ادبلی بالالر هیچ بر وقتده کسهلرینه ایکمهك صالوب آیاق اوستندن آشاب یورمازلر، بوندای اشلر بیلك ادبسزلك هم یارلی بولوغه سبب ایدوکن بیلك یاخشی بلورلر.

وظیفهٔ تحریریه

شول سوزلرده قوشارغه یاری طورغان حرفلرنی بر برسینه قوشوب یازگز!

بال تا - لام پا - باغ چه - بی ش مه ت - دف تر - آل نغه - صاق لا سو ن - یال غان لر - اوس تن دن - بو ن دان - بغ دای - ایت سه - کی ت ماس لر - کی ل گان ده - تو فی ق سز - قای ت قان ده - قال پاق - آل ما - صات دق - بل دی لر - کی تردی لر - او ی نا ما دق - آق چه - چال ما - قای چی - پ چاق.

§ ٦ - آدم علیه السلام

الله تعالی، آدم علیه السلام نی قوری بالچقدن یاراتدی؛ صوڭره آنارغه جان و بلورگه فکر هم عقل، کورورگه کوز، ایشتورگه قولاق بیردی. هر یرین کیرك روشنچه خلق قیلدی؛ بر وقت الله تعالی فرشته لرگه قوشدی، آدمگه سجده قیلگز دیوب، فرشته لر هر قایوسی سجده قیلدیلر، باری ابلیس کنه مینی اوطدن، آدمنی بالچقدن یاراتدڭ، مین آڭا سجده قیلورغه خورلانامن دیوب خدای تعالی نڭ بیورغینی طوتمدی. بونڭ ایچون الله تعالی ابلیس نی اوزینڭ رحمتندن قووب ملعون ایتدی. بوندن صوڭ

ابلیس‌ده آدمگه و آدمنڭ بالالرینه بیك الوغ بر دشمن بولدی.

سؤاللر: بزنڭ دینمز نی؟ اسلام دیننده بولغان کشیلرنی نیچك دیوب ایته‌لر؟ بر بالا اوزینی آتا آناسندن هم باشقه کشی‌لردن‌ده سودرمك ایچون نیشلرگه تیوش؟ ادبلی بالالر نیچك بواورلر؟ ادبلی بالالر آتا آنالری آچولانغان وقتده نیچك طورورلر؟ ادبلی بالالر انکالرندن آشارغه صوراغانده نی روشچه صورارلر؟ هم نی روشچه بولورلر؟

ادبلی بالالر مکتب‌ده نی روشچه بولورلر؟ الله تعالی آدم علیه السلامنی نیدن یاراتدی؟ آڭا نیلر بیردی؟ فرشته‌لرگه نرسه بیوردی؟ سجده قیلدیلرمی؟ کمگنه سجده قیلمی قالدی؟ اول نیچك دیوب ایتدی؟ صوڭره الله تعالی آنی نیشلادی؟

---

§ ۷ – تورلی سوزلر واسم‌لر

کتاب - مکتب - مدرسه - درس - سبق - قلم - کاغد - کاراندداش - دفتر - شاکرد - خلفه - معلم.

مینوت - ساعت - کون - کیچ - کوندز - هفته - آی - یل - عصر - کوز - قش - یاز - جای.

خانه - میچ - تره‌زه - ایشك - چارشاو - اوطرغچ - ساعت - لامپا - کاراوات - توشاك - یاصدق - مندر - یورغان - طاز - قومغان.

یورت - آنبار - باقچه - سرای - آط - آربا - چانا - دوغا - جوگان.

شهر - آول - بازار - یارمونکا - کیبت - پراخود - پویزد - مسجد - مجلس - جیون.

ایدل - کول - باصو - اورمان - طاغ - طاش - یولغه - چوقر - چیشمه - قویو - بولون.

آط - صغر - کجه - صارق - قوی - قاز - اوردەك - طاوق - اتچ - چیش - کورکه - بیبکه.

ایکمەك - سوت - ایت - مای - یمورقه - اون - یارما - بغدای - آرش - صولی - بورچاق - یاصماق.[1]

وظیفهٔ تحریریه

تیوشلی حرفلرینی بر برسینه قوشوب کوچروب یازگز!

کیل‌دی‌لر - صان‌دوغاچ بالالری - آچولان ماس‌لر - طوغ‌ری‌لق آدم‌نی هـر کم قارش‌ن‌ده آب‌روی‌لی ای‌تەر - طرش‌قان کش‌ی - هی‌چ بر وقت‌ده خور بول‌ماس - طوغ‌ری‌لق بلادن قوت‌قارور خی‌انت

(١) شونلرنك هر قایوسی نرسه اسمی؟ اول نرسه نیگه یاری؟ دیوب بو درسده اوزونچه یعنی هیچده ایرنمایینچه سؤال وجواب قیلو معلملرگه تیوشدر مبتدینك ذهنی اونکنایوگه بیك کوب یاردمی بار.

لاك قی‌لور - کوب‌ن‌ی کوتوب آزدن قوری قال‌ما-
ك طورغان کشی‌گه برك‌م‌ده تی‌م‌ی‌در.

§ ٨ - طوغریلق بلادن قوتقارور

کریم برله فاتح سبقدن قایتقاچ اوده اویناغان
قتلرنده اوستال اوستنده‌گی ساعتنی توشروب
اتقانلر. بونلر آنالرینه نی جواب بیره‌سیلرینی ازلی
اشلاغانلر، شول وقتده فاتح آبزاسینه قاراب ایتکان:
آبزی! بز بو ساعتنڭ واتغن قایده بولسه‌ده یاشروب
و ییق، بز کورمادك، بلمادك دیوب جواب بیرربز، بزنڭ
اتقاننی بر کشی‌ده کورمادی بیت) دیوب.

کریم بر آز اویلاب طورغاچ: (طوغانم فاتح! سین
لای دیسگده بیت، آندن صوڭ انکایلر اویلارلر بو ساعتنی
کشی اوغرلاب چقغاندر، یا ایسه آصراو قز واتقاندر
یوب، اول وقتده بیك زور گناهلی بولوربز بیت، یوق
وغانم بزگه طوغری ایتورگه‌کیرك: آندن صوڭ اتکایلرده
یك آچولانماسلر) دیوب فاتح نی اوگتلاگان.

صوڭره ایکیسی برگه آنالری یانینه، بیك قزاروبقنه،
اروب: (انی! بز تیگی یاخشی ساعتنی اویناغانده یاکلش
وشروب واتدق، ایندی سز آنڭ ایچون بزنی نیشلرسز) (

دیوب یغلاغانلر ایکان؛ انکالری بونلرنك بو قل
طوغریلقلرن کورگاچ بیك شادلانوب:
(ای ادبلی بالالرم یغلاماڭز، آنڭ ایچون مین سز
بر اشده اشلامیم، باری بولای طوغری ایتووڭز ایچو
رحمت کنه ایته‌من، بوندن توبان آلای قارامایچ
اوینماڭز ایندی) دیوب هر ایکیسین سووب یبارگان
مونه شاکردلر طوغریلق نیشلاگان، کریم برله فاتح
نیندای زور بلادن قوتقارغان، سزده شولای هر وقت
طوغری سوزلی بولڭز!

وظیفهٔ تحریریه

شول توبانده‌گی سوزلرنی مبتدیلره شفاها کنه بلدرمه‌لی هم یازدرمه‌لی.

علیه السلام - جنة - جهنم - خدای تعالی - علم - هنر
توفیق - رحمت - سؤال - جواب - عیب - حتی - راحت
شفقت - مشقت - عبرت - اُمید - دلیل - بلکه - یاکه - امّا
لکن - اوشاندق.

§ ۹ — آتا آنا

بزلرنی تربیه‌لب اوستروچی آنابز؛ آشاربزغه رزق،
کییاربزگه کیوم طابوب بیروچی آتابزدر. بزلر هیچ نرسه

ماگان حتی یوری آلماغان، اوطوروب طوره آلماغان،
و یلاشه بلماگان وقتلر بزده‌ده هیچ بر ایرنمایانچه تربیه‌لب
رنك راحتده بولوو بز ایچون طرشقان کشی‌لر آتابز
له آنابزدر. ایندی بو یاشکه یتوب اوزبزنی اوزبز
رتـه باشلاغاندن صوڭره‌ده بـزلرنی تربیه‌لب مکتبکه
ارو چیلر، قایتقان وقتبزده قارشی آلوب بزنك شولای
رگانبزگه سونوب طوروچیلر دخی آتابز ایله آنابزدر.
تا و آنالربز نیچك کنه بولسه‌ده بزنك راحتده بولوو بز
یچون جان وتـه‌نلری برله طرشالر بو طوغریده آنلر
رده ایرنمیلر، بزگه‌ده بـرده رنجمیلر بزنی جانلری کبك
اقین کوره‌لر، اگر بزگه بر بر چیر فلان کیلسه، آنلرنك
وراکلرینه اوط قابنوب کیتکان کبك بولادر، آنك ایچون
ول وقتده آنلرنك ایچلری بیك پوشادر، بزنك یاندن
رده کیتمایانچه هر وقت قایغروبقنه طوره‌لر؛ بونلر
ارسی‌ده آتالر بزنك بزنی بیك یاقین کورولرینه دلیل‌لردر.
ی الله! شول شفقتلی آتـا و آنالر بزنك اورنلرین جنتده
یلغل آمین!

وظیفهٔ تحریریه

آخرنده الله دیگان سوز بولغان کشی اسملری (و) سز یازلورلر کوچروب یازگز!

ور الله - شفیع الله - شهید الله - سمیع الله - نصر الله -

زاهد الله - زين الله - ولى الله - سخى الله - عناية الله
حبيب الله - عارف الله - حكمت الله - صنعت الله - على الله
حسن الله - حميد الله - احمد الله - نصيب الله - عبد الله

---

§—١٥

بالالر! آتا وانالربز بزنك ايچون نى قدر طرشقانلرن بلديگز؛ ايندى شونىده اويلاب قارا
ئلى! آنلر بزنك ايچون نيك بو قدر طرشالر ايكان س
بونى بلهسزمى؟ آتا آنالربز بزلرنى بو قدر طرشو
تربيهلهولرى اوزلرينهبر ياردمچى بولسون ديوب، اوسكاندن
صوڭره اوزلرىده بزنى طرشوب تربيه قيلسونلر ديوب
بيك زور اميد ايتولريدر. ايندى بولاى بولغاچ بالالرد
هيچده ايرنماينچه آتا آنالرينه قوللارندن كيلگان قدر
ياخشيلق ايتولرى، قوشقان اشلرين قيلولرى، طيغان
اشلرندن صاقلانولرى تيوشدر. شولاى بولماغان بالالر
توفيقسز هم بختسز بولاچقلرنده بـرده شك يوقدر. آتا آن
سوزين طڭلاماغان بالالرغه دنياده وقتدوق بيك كوب
جفا ومشقتلر كيلديكى هركمگه بيلگوليدر. شولاى بولسهده
آلندهغى درسلرده سوز طڭلاماغان بالالرنك باشلرينه

...لگان مشقت‌لرنك بر نیچه‌سینی یازابز، سز آنلرنی اوقوغاچ
...ابرتلانوب سوز طکلاما و کبی یمان بر اشدن صاقلانورسز!

فائدە:

ع	غ	ح	خ
یومشاق عین	قاتی غین	یومشاق حا	قاتی خا

...ح بو حرفلر طماق برله غرلداتوب ایتولماس: عبد ـ
...حمید ـ عارف ـ حسن کبی.

... غ ـ خ بو حرفلر طماقنی قردروب ایتولورلر: ختم ـ
...رب ـ بخت ـ مخلوق کبی.

اوستنده نقطه‌سی بولماسه یومشاق عین، یومشاق
...حا دیوب ایتوله‌در؛ اگر اوستنده نقطه‌سی بولسه قاتی
...غین قاتی خا دیوب ایته‌لر. شول سوزلرنی درستلاب اوقوگز!

خالق ـ عمر ـ غفران ـ حبیب ـ عالم ـ بالغ ـ رحیم ـ
...غیر ـ حلیم ـ عفو ـ خروج.

§ ١١ ـ شایان بالا

علیم اسملی کشینك اوغلی صدری بیك اویناوچان
...بالا بولغان؛ بیگراکده آطلر یاننده یورو، آنلرغه صوغوب
...اویناونی سوه ایکان، باصوب طورغان آطنك آستندن

چغوب یورونی هم قویرغندن طوتارغه‌ده قورقماوینی اوزینه بیلك زور بر هنر صانی ایکان، ایبداشلری کیلگانده آنلرغه‌ده هر وقت ماقتانا ایکان.

صدری‌نڭ بو اشین آتالری کوروب آچولانسه‌لرده، آط تیبوب اولترور دیوب قورقسه‌لرده، اول برده آنلرنڭ سوزلرین طڭلامی ایکان.

بر وقتنی آطنڭ قویرغندن شولای طارتوب اوینا‌غانده آط آچولانوب تیبوب یبارگان ده صدری‌نڭ بلا گینه تیبوب بلاگی یارلوب کیتکان. آخرنده بیك کوب یاتقاندن صوڭ قولی توزالسه‌ده چولاق بولوب قالغان؛ آغزینه یتمی طورغان بولوب قالغانلغی ایچون، اول قولی برله آشی‌ده آلمی ایکان.

ئلی یارار باشینه یا ایسه کوکرا گینه تیما گان اول وقتده شول اورندوق جانسز بولور ایدی.

فائدة

(٠ — ٥) بونلر هر ایکیسی نول اسمنده‌درلر، شونلر نیندای نومیرنڭ یانینه کیلسه‌لرده آنی اون مرتبه ایتوب کورساته‌لر: مونه (١) لی نومیری آلدینه قویدق (١٠)

اون بولدی. (۲) لی یانینه قویدق (۲۰) یکرمی بولدی،
آنڭ ایچون اون مرتبه (۲) یکرمی بولادر. باشقه‌لری‌ده
شول روشچه.

۱۰ — ۲۰ — ۳۰ — ٤۰ — ۵۰ — ٦۰ — ۷۰ —
اون یکرمی اوطوز قرق ایللی آلتمش یتمش
۸۰ — ۹۰
سیکسان طوقسان شونلرنی کوچروب یازڭز!

وظیفهٔ تحریریه

شونلرنڭ آستینه نیچه‌لی ایدوکین حرف برله یازوب کوچرگز!

۹۵ — ۱۵ — ۲۵ — ٤۵ — ۸ — ۳۵ — ۸۵ —
٦ — ۵۵ — ۷۵ — ٦۵ — ۹ — ۷ — ۸۵ — ۷۵ —

بونلرنڭ آستینه نومیر برله نیچه بولدیقین کورسانوب یازوب بیرگز.

قرق - یتمش - دورت - سیکسان - ایللی - اوطوز - طوقز -
آلتمش - طوقسان - اون یدی.

(۱۰) نی اونبر یاصار ایچون نولنی آلوب آنڭ اورنینه (۱) نی یازارغه کیرک بولادر (۱۱) شول روشچه. اون ایکیده نول اورنینه (۲) لی اون اوچده (۳) اون بیشده (۵) لی اون یدیده (۷) لی باشقه‌لری هم شول روشچه تیوشلی نومیرلری قویوب یازیلور.

۱۱ - ۱۲ - ۱۳ - ۱٤ - ۱۵ - ۱٦ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ - ۲۵ کبی.

§ ۱۲ – خیانت هلاك قیلور

بر کشینڭ سیفی اسملی اوغلی کاکری قوللی ایدی؛ یعنی کشی کورماگانده قویغان نرسه‌لرگه قزغوب آلوچان ایدی، اشکافدن آلوب شیکر آشاو، کوز آلدنده بولغان سوت، مای، بال کبی نرسه‌لرنی آزماز قابقالاو سیفی‌نڭ کاکری قوللی ایدوکین کورساته‌در ایدی. سیفی همان شول عادتین طاشلامادی، بارا، بارا اتکاسینڭ آقچه‌سینه‌ده قول صوزا باشلادی. آتالری، آنالری بونڭ ایچون نی قدر آچولانسه‌لرده انڭ قولاغینه‌ده کرمای ایدی. چولانغه کروب، انکاسینڭ جیوب قویغان، سوت، قایماق، کومچ، بال، یمورقه کبی نرسه‌لرین آشاب اوغرلاب بیك کوب ضرر کیتوره‌در ایدی.

بیچاره اون اوچ یاشنده ایکان بر کوننی عادتی بوینچه چولانغه کرسه نی کورسون! ایده‌نده کچکنه‌گنه آپ آق بر کومچ طوره‌در، اوستینه بر آزغنه شیکرلب بال یاغلغان ایکان، سیفی بونی کورووی برله قزغوب، انکای یاکللش توشروب قالدرغان ایکان دیوب اویلاب آلدی‌ده ایشك آلدینه چغوب بر یرده یاشرنوب آشادی.

مونه بر آزدن صوڭره سیفی‌نڭ یوراگی آورته باشلی،

اچی یانا باشلی یانووی آرته بارا همان آرتـه بارادر.
ایندی نیشلاسون! انکاسینه کروب کومچ آشاغاندن
صوگره‌غنه بوچیرنلڭ باشلانغانین سویلاگان ایدی. انکاسی
کیساکدن «آی بـالام خراب بولغانسلڭ اول آغولی کومچ
ایدی کوسی بیك کـوب بولغانغه مین آنی قویغان ایدم»
دیوب قچقروب یغلی باشلادی. (کم؟) شوندن صوڭ کوبده
اوتمادی سیفی ئلی بر یاغی برله، ئلی ایکنچی یاغی برله یاتا
یاتا آونارغه هم آقرورغه یابشدی؛ بر نیچه ساعتلر اوتکاچ
جانی‌ده چقدی.

§ ۱۳ — تورلی مقاللر

طوغریلق بلادن قوتقارور - خیانت هلاك ایته‌ر -
آتا آنا دعاسی دینگز توبندن چغارور - قلم آلتون تلدر -
کوبنی کوتوب آزدن قوری قالما - کوب بل آز سویلا -
اوغرلاغان بر یازقلی، اوغرلاتقان مڭ یازقلی - قارت
آغاچدن دوغـا بوگولمیدر - اویون اویماقلی - قـای
وقتده صوقرلقده یاخشی - اولوم قچقروب کیلماس -
یاخشی اشکه ابلیس‌ده قاتناشور - قابق بیك زورده بهاسی
اوچسز! - آدم باشی طاش توگل - مالـڭ بولسه دوستلرڭ
سینی طابارلر - قڭغر اش قرق یلدن صوگره‌ده اونتولماز -

سین کشیگه چوقر قازیسه‌ك آنلر سیگا باز قازیرلر - قابچق نك ایچنده نرسه بولغانی طشندنده بیلگولی بولادر - تیك طورغان کشیگه بر کمده تیمایدر - کرودن الك چغونی اویلارغه کیرك - بال طاتلی دیوب بارماق تشلرگه یارامی - قول صندروب آیاق یالغاناس.

بو مقاللرنك معنالرین، نیگه دلالت قیلدقلرین مبتدیلره آکلاتو کوب فائده‌لیدر.

وظیفهٔ تحریریه

شول نومیرلرنك آستلرینه حرف برله یازوب کوچرگز!

۱۲ - ۱۹ - ۱۱ - ۱٦ - ۱٤ - ۱۸ - ۱۵ - ۱۰ - ۸ -
۱۷ - ۱۲ - ۹ - ۵ - ۱٤ - ٦ - ۱۳ - ۷ - ۲ - ۳ - ۱

(۲۵) دەده (۱۰) دەغی کبی نول اورنینه کیرکلی نومرلر قوشلور. (۲۱) یکرمی بر - (۲٤) یکرمی دورت کبی.

۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲٤ - ۲۵ - ۲٦ - ۲۷ - ۲۸ - ۲۹ - ۳۰ -

بونلرنی طانوب بترگاچ توبانده‌گی نومیرلرنك آستلرینه حرف برله یازگز!

۲۷ - ۲٦ - ۱۲ - ۲۱ - ۲۸ - ۲٤ - ۲۳ - ۲۹ -
۲۵ - ۳۰ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۷ - ۱٤.

---

§ ۱٤ - کچکنه‌دن اوك شفقتلی بالا

کامل سبقدن قایتقان وقتده: آرقاسینه قابچق برله اون کوتاروب، قولنده بر چولمه‌ك برله سوت، شونلرنی

بیك آغرلق برله آلوب باروچی فقیر و قارت بر کشیگه اوچرادی. کامل بو قارتنڭ بیك آغرلق برله بارغانینی کوروب آنارغه یاردم ایتمکچی بولوب: «بابای! قولڭدەغی سوتگنی بیر، میڭا، ایوڭزگه قدر مین آنی ایلتوشیم، اوزڭ قابچغڭنی کوتاروب باوررسڭ!» دیوب ایتدی. فقیر قارت بو بالانڭ بو قدر طاتلی سوزندن شادلانوب «رحمت اوغلم اوزمده آقرونغه قایتورمن ئلـی سبق‌غه باراسڭ بوغای صوڭغه قالورسڭ بالام» دیدی.

کامل اوزینڭ سبقدن قایتوب بارووینی اڭلاتوب بابـاینڭ قولندن چولمه‌کینی آلـوب یورتلرینه قـدر ایلتشدی. صوڭره فقیر قارت «ای اوغلم رحمت خدا سیڭا کوب علم هم تل آچقچی بیرسون» دیوب خیر دعا قیلوب قالدی.

سؤاللر: ساعت واتوچیلر کملر بولغانلر؟ نیشلاگانده واتغانلر؟ اول ساعت قایده بولغان؟ آنالرینه نیچك دیوب جواب بیرگانلر؟ انکالری نیشلاگان؟ صدری کم اوغلی بولغان؟ اول نیندای اوینی یاراتا ایکان؟ آخرنده بو اویننن نیندای زیان کورگان؟ کومچ آشاب اولگان بـالا کم اول؟ سیغی‌نڭ عادتی نیچك بولغان؟ آنڭ آشاغان کومچی نیندای کومچ

بولغان؟ آنی کم قوبغان بولغان؟ نی ایچون؟ سیفی اولگان وقتده نیچه یاش
بولغان؟ کامل کم‌گه اوچراغان؟ قارت نرسه آلوب بارا ایکان؟ کامل ا
قارتقه نیچك یاردم قیلغان؟ قارت کامل‌گه نرسه دیگان؟

---

§ ۱۵ — کشی اسملری

ابراهیم - اسماعیل - عارف - حسن - طاهر - عزیز
احمد - شریف - شاکر - حسن - علی - عمر - سعید - حلیم
کامل - شامل - مسعود - محمود - نجیب - صالح - سلیم - خطیب
هادی - محمد - ذاکر - صادق - وفا - احمد - عارف - حمزه
ابوبکر - سلیمان - صابر - یونس - یوسف - یعقوب
اسحاق - لطف‌الله - عبدالله.

خاتون کشیلرنڭ اسملری

ساجده - فاتحه - عالمه - عابده - لطیفه - عارفه - مریم
خدیجه - فاطمه - عائشه - زینب - عابده - جمالیه - اسماء
مفتوحه - زاهده - حمیده - کافیه - معموره - موجوده - شاکره
ماهره - غفیفه - نعیمه - نسیمه - زیتونه - نائله - نفیسه - کامله
عالیه - فریده - حلیمه - عزیزه.

وظیفهٔ تحریریه

۳۰ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۴ - ۳۵ - ۳۶ - ۳۷ -

شونلرنکٔ آستلرینه نومیرلرین قویوب کوچروب یازگز!

٣٨ — ٣٩ — ٤٠ — ٤١ — ٤٢ — ٤٣ — ٤٤ — ٤٥ —
٤٦ — ٤٧ — ٤٨ — ٤٩ — ٥٠

بو نومیرلرنکٔ آستینه حرف برله نیچه بولغانی یازیلسون!

اوطوز دورت - قرق یدی - یکرمی طوقز - اوطوز آلتی - قرق ایکی - قرق بیش - اوطوز سیکز - یکرمی اوچ.

٤٨ — ٢٤ — ٣٩ — ٤٦ — ٣٧ — ٤٩ — ٣٥ — ٣٧ —
٤٤ — ٣٣ — ٢٢ — ٤٣ — ٥٠ — ٢٨ — ١٦ — ٤٧ — ٣٤.

---

§ ١٦ — مسجد

مسجد مسلمانلر جیولوب نماز اوقی طورغان الوغ بر بنادر؛ مسلمان بولغان هر بر آدمگه آنده کروب نماز اوقوب چغارغه رخصت بولادر، مسجد هر آولده هر بر شهرده بولادر. قایسی یرلرده ایکیشار، اوچار وبوندن آرتق‌ده بولادر، مسجدنی جماعت اوزلری جیولشوب صالالر قایسی یرلرده مهربانلو بر بر بای اوزلکندن‌گنه‌ده صالدرادر. مسجد بیك زور بنا بولدیغندن اول بیك اوچسزده توشمایدر؛ آنكٔ ایچون مسجدنی بیك یرینه یتکروب کیرك یرینه برده قزغانمایىنچه اشلاته‌لر.

مسجدنكٔ باشی یعنی تور یاغی قبله‌غه طابا صالونادر

قبله یاغندن بر یری آلنغه طابا چغوب قالقوب طوره‌در بونی محراب دیلر. جماعت برله اوقوغانده امام افندی محرابکه کروب اوقیدر. مسجدنڭ توبه‌سنده بیوگایوب کیتکان نرسه‌سینی مناره دیلر، مناره‌نڭ ایکی اوچنده آب اق یالطراب طورا طورغان آی شکلی بولادر.

مسجدده هیچ کم طورمایدر، نماز وقتندن باشقه‌ده اول بوش بولادر. نادان خلق مسجدنی مچت دیوب‌ده ایته‌لر.

وظیفهٔ تحریریه

شول سوزلرده آیروب یازیلغان حرفلرنی بر برسینه قوشوب یازگز!

یاش‌ل‌ق-زمان‌ی‌نی بوش اوزدرو آدم‌ل‌ك توگل‌در-ف‌ق‌ی‌رلك عیب توگل یال‌قاولق بی‌ك زور عیب‌در - آلتی یاشار یول‌دن قای‌تسه ال‌تم‌ش یاشار کورشه کیل‌سون - یکت کشی‌گه یت‌مش تورلی هنر آز بولور-اوزی یغل‌غان بالا یغ‌لاماز - آشق‌غان آش‌قه پش‌کان - اول‌گان صغر سوت‌لی بولا ای‌مش - بل‌ما و عیب توگل بلورگه طرش‌ما و بی‌ك زور عیبدر - قوری قاش‌ق آغز یرتا - عقل یاش‌ده بولماز باش‌ده بولور - یمورقه طاوق‌نی اوگ‌رات‌م‌س.

§ ١٧ — بالطا اوغرلاتقان اوطونچی

بر اوطونچی بالطاسین اوغرلاتقاچ پادشاه‌غه زارلانورغه بارغان ایکان. پادشاه بو کشینی صنامقچی بولوب: «بزگه بر اوغرلانغان بالطا کیتورگانلر ایدی شول توگلمی؟» دیوب بر آلتون بالطا چغاروب بیرگان. بو کشی «یوق مینم بالطام بو توگل ایدی» دیوب آلماغان؛ بوندن صوڭ پادشاه بر کموش بالطا چغارغان ایکان اوطونچی آنی‌ده آلماغان؛ ایڭ صوڭره پادشاه بو اوطونچیننڭ اوز بالطاسین بیرگان ایکان اوطونچی بیك شادلانوب موذه مینم بالطام شول ایدی دیوب آلغان. پادشاه بو کشیننڭ بو قدر طوغریلقندن شادلانوب کورساتکان بالطالرینی‌ده بولاك ایتوب بیرگان. باشقه بر اوطونچی پادشاه‌نی آلدامقچی بولوب یوغالماغان بالطاسینی یوغالدی دیوب بارغان ایکان پادشاه بو کشیننڭ یالغانلاب یورگانینی سیزوب ارقاسینه صوقدروب اوزینی حبس خانه‌گه یابدرغان.

(حبس خانه ...)

وظیفهٔ تحریریه

قه ـ که ـ غه ـ گه ـ ده

شونلرده هر وقت آخرنده (ه ـ ه) حرفلری یازیلور (ا) یازیلماز.

آطقه آطلاندم - احمدکه بیردم - آرباغه اوطردم
دفترگه یازو یازدم - آنده کشی بار - اوتکان اشکه قا
یاوغان - سعیدکه ایتدم - طوغری سوز طوغانغه‌ده یارامی

شونلرده نقطه‌لر یرینه تیوشلی حرفلر قویوب یازگز!

مکتب.. بارغان اوقو یازو بلور - بارماغا. نی بلور
ی.ت ک...یگه یتمش تو.لی هنرده آزدر - طو..ی ایتکان
طو..ن..ده یارا.. - اوتکا. اش.. قا. یاو..ن دیلر.

---

§ ۱۸ - اویوندن اویماق چغادر

بر بالا هر وقت قورقنچلی اویونلر اوینیدر ایدی
قارالتی باشلرینه منوب یورو، یوغارتن سیکروب توشو
اوطورتلغان باغاناغه قوچاقلانوب اشقنوب منو کبل
قورقنچلی اویونلر اول بالانڭ یاراتوب اوینی طورغار
اویونلرندن صانالادر ایدی.

بو بالا بر کوننی عادتی بوینچه قابقا توبه‌سینه منگار
ایکان کیساکدن یغلوب کیتوب آغزی برلـه قابلانوب
توشکانده آلندن دورت تشی صنغان. اول تشلری اورنین
هیچ بر تش چقماغان. بیچاره بالا کچکنه‌دن اوك قارتچقلر
کبی تشسز بولغان. درستلاب قرآن‌ده اوقی آلمی طورغا

ردبولوب قالغان. بو بالانی آتاسی آناسی شول قورقنچلی
ۃ اویونندن نی قدر طیسه‌لرده، اول آنلرنـك (کملرنك؟)
م سوزلرین طڭلامی ایدی (کم؟)

فائدہ:

(ض) بو حرفنی ایتکانده تل‌نك چیتی آزاو تشکه تیسون! بونك اسمی (ضاد) در مغضوب - غضب - حاضر - ماضی - حضرت - مریض - فرض - رضا کبیلر.

(ظ) بو حرفنی ایتکانده تل‌نك اوچی آلنده‌غی ایکی تش آراسینه تیسون! اسمی (ظاء) در ظالم - ظریف - حافظ - مظلوم - ظاهر - ظفر - وظیفه - ناظر کبیلر.

شول سوزلرنی کوچروب یازگز!

ارض یر دیگان سوز - ظالم دیوب کوچلاوچی کشیگه ایته‌لر - حضرت علی رضی الله عنه الوغ صحابه‌در - رمضان آینده روزه طوتو فرضدر - ظریف هم حافظ کشی اسملریدر = مریض خسته دیگان سوز - ظلمت عرب سوزیدر قارانغیلق معناسنده‌در - قضاغه راضی بولو کیرك‌در.

§ ۱۹ – عارف نڭ گوزل جوابی

عارف اسملی کچکنه بر شاکرد مدرسه دن قایتقاچ اتکاسی صورار: «اوغلم مدرسه ده نیلر اوگراندڭ نرسه لر ارتدروب قایتدڭ؟» دیوب.

عارف جوابنده: « اتکای! نیلر آرتدروب قایتدقمنی وقتیله بلدررمن ئلی» دیوب ایتور.

بر وقتنی عارف نڭ اتکاسی بیك آچولانوب عارف نی شلته لرگه یابشور. عارف برده جواب قایتارماینچه قزاروب الدینه غنه قاراب طورور. اتکاسی اچوندن طوقتاغاچ عارف اتکاسینه قاراب ایتور: «مونه اتی! مین مدرسه ده اتالر آچولانغان وقتده جواب قایتارماسقه اوگرانوب قایتدم» دیوب. اتکاسی بونی ایشتکاچ عارف نڭ بیك عقللی بالا بولاچاغینی امید ایتوب بیتندن اوبه ر.

وظیفهٔ تحریریه

(نورتدین) دیگان سوزده آخرینه (الدین) قوشلوب یازیلورغه تیوش (نورالدین) کبی. آخرنده (تدین) طاوشی ایشتولگان کشی

اسملرنده هر وقت (الدین) یازیلور [1]
شول اسملرنی کوچروب یازگز!
جمال الدین - سعد الدین - زین الدین - فتح الدین -
ظهیر الدین - صدر الدین - ناصر الدین - علم الدین -
علاج الدین - سراج الدین - منهاج الدین - قطب الدین -
سیف الدین - شمس الدین - فرح الدین - فخر الدین -
مفتاح الدین - بلال الدین - شهاب الدین - جلال الدین -
امام الدین - شیخ الدین - عماد الدین - نور الدین -
صلاح الدین - صاحب الدین - بدر الدین.

§ ۲۵ - تورلی مقاللر

یاخشی‌نڭ یاخشیلغی تیار طار یرده، یماننڭ یمانلغی یوغار هر یرده - باینڭ اشی فرمان برله، یوقنڭ اشی درمان برله - ایسکیسز یاڭا بولماز، یمانسز یاخشی بولماز - آل تگارمه‌چ قایدن بارسه آرت تگارمه‌چ شوندن بارور - آچقه قازان آصدرمه! طوڭغانغه اوطون یاقدرمه! مالنی طابقان باقسون، اوطوننی چابقان یاقسون - اوزی آلمی

(۱) بو قاعده بالالارغه حروف شمسیه‌گه بولغان تعلقی برله اوگراتلماینچه شفاهاً گنه آڭلاتلسون!

کشیگه بیرمی - کشی کشی برله دوست بولسه‌ده، کسه کش
برله دوست بولمایدر - طوغری سوزلی آدمنی یمان کشیل
دشمن کورورلر - قاز بیروب اورده‌ك آلنماس - بو دنیا
هر کم کتوچی - کوب طکلا آز سویله! - کوب یوقلا
کوب آشاما! - کشینك تویمه قدری عیبینی کورگان
اوزگنك دوه قدر عیبگنی کور! - اورمان آرتنده‌غی
کورگانچه بورنك آستنده‌غین کور! - کشی‌نی تیکشرمه کش
سینی تیکشرور - مه‌کگی طورورمن دیوب کسب ایت
ایرته‌گه اوله‌رمن دیوب عبادت قیل!

سؤاللر: مسجد نرسه اول؟ آنی کم صالدرادر؟ محراب دیو
قایسی یربن ایته‌لر؟ اول نی ایچون بولا؟ مناره باشنده نرسه بولادر؟ بال
یوغالتوچیلرنك حکایتی نیچك؟ کمنك نشلری توشکان؟ نیشلاگانده؟ او
نینداِی بالا بولغان صوك؟ تشی تشوودن زیانی نرسه بولغان؟ عارف‌نك آتاس
نرسه صوراغان؟ عارف نرسه دیگان؟ آنك اوگراتوب قایتقانی نرسه بولغ
صوك؟ قایدن بله‌سز!

---

§ ۲۱ — علم

آدم بالاسینك صاغ سلامت بولووی ایچون، آشا
هم ایچو کیرك بولغان کبی دنیاده هم اخرتده، قدرل
و درجه‌لی بولووی ایچون علم‌ده کیرکدر. علم بلماگا